

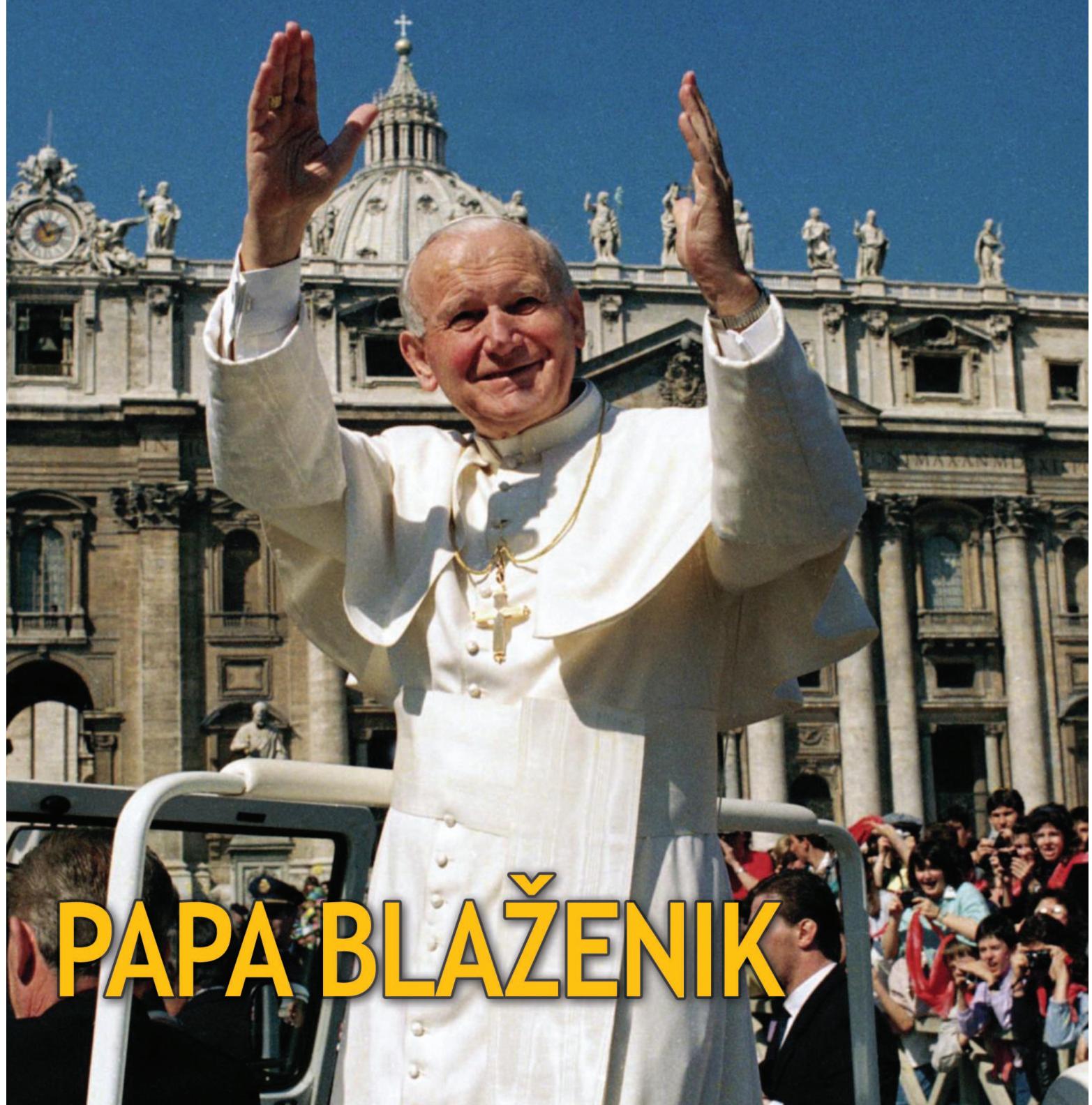
Novi svijet

ISSN 1331-226X Godina XLVII. br. 5 - svibanj 2011.

Cijena 15 kn

Sport pokreće
ljude i ideje

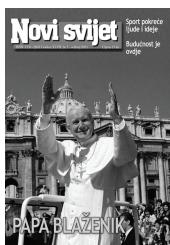
Budućnost je
ovdje

KOMENTAR

Slobodan čovjek

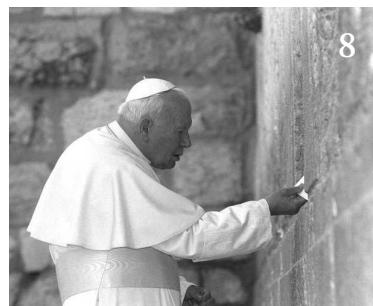

Naslovnica:
Papa Ivan Pavao
II. proglašen
blaženim
1. svibnja uz
sudjelovanje više
od milijun
hodočasnika iz
čitavoga svijeta
Foto:
Citta nuova

Kakav se Ivan Pavao II. najviše svida ljudima koji su se uputili u Rim na dan njegove beatifikacije? Onaj koji nježno grli dijete poput staroga djeda punog ljubavi ili onaj koji se okomljuje protiv mafijaša, bijesan poput proroka? Onaj koji se igra štapom kao da je dirigentska palica ili onaj koji ljutito udara rukom po naslonu za čitanje jer je nesposoban izgovoriti jednu riječ? Svjetski putnik na trgovima i stadionima, okružen mnoštvom pod reflektorima medija ili onaj ispružen na tlu, nepomičan i tih, udubljen u molitvu u tami svoje kapele?

Čar jedne svetosti koja je na dan beatifikacije – baš kao i na dan smrti – privukla milijune osoba možda je upravo u njegovoj istinskoj čovječnosti, sposobnoj za iskrene odnose, procvaloj u najrazličitije izraze; kao i u njegovoj jakoj duhovnosti, nikad nametnutoj, ali koja oduvijek sja upravo u njegovoj čovječnosti. Stoga je slobodan čovjek, bez kompleksa, koji je "otvorio Kristu društvo, kulturu, političke i ekonomске sustave", kako je rekao Benedikt XVI.

Fabio Ciardi

2 KOMENTAR
Slobodan čovjek

Radosno slavlje
 Papa blaženik
 Život za Boga i za ljudе

18 SPORTMEET
Sport pokreće ljudе i ideje

3 RIJEĆ ŽIVOTA
 Okrenuti Ocu

12 DUHOVNOST
JEDINSTVA
 Nerazvijeni kršćani

20 SUSRETI
 Svećenici danas

4 IZ ŽIVOTA
 U bolničkim hodnicima
 Smisao

14 OBLJETNICA
POKRETA FOKOLARA
 Budućnost je ovdje

22 SUSRETI
 "Sophia" u Zagrebu

5 SPECIJALNO
 Kardinal Wojtyla i
 Fokolari u Poljskoj

16 OBTELJ
 Očevi

23 ZDRAVLJE
 Zdravo mršavljenje

24 SLIKOM I RIJEČU
 Pozdrav s Hvara

Mjesečnik Pokreta fokolara

godina XLVII br. 3 - ožujak 2011.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 682206; e-mail: novisvijet@novisvijet.net, web stranica: www.novisvijet.net, Izdavač i nakladnik: Djelo Marijino - Pokret fokolara; Glavna urednica: Đina Perkov; Uredničko vijeće: Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat;

Tisk: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. Godišnja pretplata 150 kn, za Europu: 33 EUR, za kontinente: 55 USD. Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun (kunski i devizni) Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527 ZAGREBAČKA BANKA D.D., 10000 Zagreb, Paromlinska 2, Croatia, SWIFT CODE: ZABAHR2X, IBAN HR 91 2360000 11014 56527

Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave. Tko želi donirati bilo koji iznos za Novi svijet i tako pomoći onima koji nemaju mogućnost platiti pretplatu, pod poziv na broj treba upisati 5500. Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo.

*Tiskanje ovog
 broja započeto je
 18.05.2011.*

RIJEČ ŽIVOTA - SVIBANJ

Raspovjeda o tome, koja je prva od mnogih zapovijedi Svetoga pisma, bila je klasična tema rabinских škola u Isusovo vrijeme. Isus je bio smatran učiteljem i nije ga mimošlo pitanje: "Koja je zapovijed najveća u Zakonu?" On odgovara neuobičajeno, sjedinjujući ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. Njegovi učenici ne mogu nikad razlučiti ove dvije ljubavi, kao što se na stablu ne može odvojiti korijen od stabla: što više ljube Boga, to je veća ljubav prema braći i sestrama; što više ljube braću i sestre, to je veća ljubav prema Bogu.

Isus više od ikoga zna tko je doista Bog, kojega trebamo ljubiti, i zna kako Ga treba ljubiti. On je Otac Njegov i Otac naš, Njegov Bog i naš Bog (Usp. Iv 20,17). Taj Bog ljubi svakoga osobno; ljubi mene, ljubi tebe: On je moj Bog, tvoj Bog ("Ljubi Gospodina Boga svojega").

I mi Ga ljubimo jer nas je On ljubio prvi. Ljubav

Okrenuti Ocu

koju nam je zapovjedio jest stoga odgovor na Ljubav. Možemo se obratiti njemu s istim povjerenjem i pouzdanjem koje je imao Isus kad Ga je zvao "Abba, Oče". I mi, poput Isusa, možemo često govoriti s Njim, prikazujući mu sve naše potrebe, od luke, planove i obnavlјajući Mu našu isključivu ljubav. I mi s nestripljenjem iščekujemo trenutak dubokog susreta s Njime u molitvi, koja je razgovor, zajedništvo i prijateljski snažan odnos. U tim trenutcima možemo dati oduška našoj ljubavi: klanjati Mu se iznad svega stvorenoga, slaviti Njega prisutnoga posvuda u svemiru, hvaliti Ga u dubini našeg srca ili živoga Boga u svetohraništima, uzimati da je tamo gdje smo mi, u sobi, na poslu, u uredu, ili dok smo u društvu s drugima.

"Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim."

Isus nas uči još jednom načinu kako treba ljubiti Gospodina Boga. Za Isusa ljubiti znači vršiti volju Očeva, dajući Mu na raspolaganje svoj um i srce, svoje snage i sam život. Posve se darovaо planu koji je Otac imao nad Njim. Evangelje nam Ga pokazuje uvjek i potpuno okrenutog Ocu (usp Iv 1,18), uvjek u Ocu, uvjek s nakanom da kaže samo ono što je čuo od Oca i da izvrši samo ono što Mu je Otac rekao. I od nas traži to isto: ljubiti znači činiti volju ljubljene osobe, bez polovičnosti, svim našim bićem: "Svim srcem, svom dušom svojom, i svim umom svojim". Jer ljubav nije samo osjećaj. "Što me zovete: Gos-

"Ljubi Gospodina Boga
svojega svim srcem svojim,
i svom dušom svojom,
i svim umom svojim."

(Mt 22,37)¹

podine, Gospodine!, a ne činite što zapovijedam?" (Lk 6,46), pita Isus one koji ljube samo riječima.

"Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim."

Kako onda živjeti ovu Isusovu zapovijed? Svakako, biti s Bogom u sinovskom i prijateljskom odnosu, a nadasve čineći ono što On želi. Naš stav prema Bogu, kao i Isusov, jest da smo uvjek okrenuti Ocu, u slušanju, u poslušnosti Njemu, da bismo izvršili Njegovo djelo, samo to i ništa drugo.

U tome se od nas traži najveća radikalnost, jer Bogu ne možemo dati nešto nepotpuno: svim srcem, svom dušom, svim umom. A to znači vršiti dobro i potpuno ono što On traži.

Da bismo živjeli Njegovu volju i uskladili se s njom, često će biti potrebno dokinuti našu, žrtvujući sve što imamo u srcu ili na umu a ne tiče se sadašnjeg trenutka. Može to biti neka ideja, osjećaj, neka misao, želja, neko sjećanje, neki predmet ili osoba...

I evo nas posve uronjene u ono što se od nas traži u sadašnjem trenutku: govoriti, telefonirati, slušati, pomagati, učiti, moliti, jesti, spavati, živjeti Njegovu volju bez sustezanja; vršiti cjelovite čine, čiste, savršene, svim srcem, dušom i umom; da jedini pokretač svakog našeg djela bude ljubav, tako da možemo reći u svakom trenutku dana: "Da, moj Bože, u ovom trenutku, u ovom činu, ljubio sam te svim srcem, svim svojim bićem". Samo ćemo tako moći reći da ljubimo Boga i da uzvraćamo na njegovu Ljubav prema nama.

"Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim."

Da bismo živjeli ovu Riječ života bit će korisno, s vremenima na vrijeme, da preispitamo sami sebe kako bismo vidjeli je li Bog doista na prvom mjestu u našoj duši.

Za zaključak, što trebamo učiniti ovoga mjeseca? Izabratи opet Boga za jedini Ideal, za ono sve u našem životu, postaviti Ga opet na prvo mjesto, živeći savršeno Njegovu volju u sadašnjem trenutku. Moramo Mu moći iskreno reći: "Bože moj i sve moje", "Ljubim Te", "Sva sam Tvoja/Sav sam Tvoj"; "Ti si Bog, Ti moj si Bog, naš Bog neizmjerne ljubavi!" ■

Riječ života, listopad 2002., objavljena u Novom svijetu br. 10/2002.

Chiara
Lubich

Riječ života za lipanj: "Ne suoblicujte se ovomu svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da mognete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno." (Rim 12,2)

IZ ŽIVOTA

živim za ujedinjeni svijet. Odmah sam upitala sestru gdje se pali svjetlo. "Tu, iza vrata", odgovori. Pritiskom na prekidač prostorija se rasvijetlila i ugledali smo starijeg čovjeka kako leži na klupi, a pod glavom mu pletena seljačka torba. Spava. Podalje od njega na podu, stisnuta uz radijator i pokrivena raznim krpicama što ih je imala uza se, leži žena srednjih godina. I dalje svi stoje na vratima, ne ulaze u hodnik. Prđem čovjeku, probudim ga i upitam zašto je tu tako rano. On sjedne na klupu i odgovori: "Autobus mi je rano došao, pa

da ne lutam po kolodvoru došao sam se ovdje ugrijati. Nemam kud, a vani je hladno. Poslije ču otici sačekati red kod svog liječnika. Ovu sam ženu zatekao ovdje kad sam došao. Vidi se da je neka sirotica."

Približila sam se ženi, lagano joj otkrila glavu i pokušala je probuditi. No nije išlo, ona se tu ugrijala i čvrsto zaspala. Nailaze pacijenti, medicinske sestre, počinje vika: "Diži se!" "Što ti spavaš, gubi se odatle!" Stala sam na njezinu stranu i pokušala je zaštiti. Ne dam da je tako osuđuju i kritiziraju. "Pustite je, sad će se ona dignuti", odgovorim. Prđem joj ponovno i kažem: "Hajde, draga ženice, ustani, vidiš da svi viču. Pozvat će liječnika pa se drugi dan nećeš imati kamo ugrijati." Polagano sjedne i otvoriti oči, malo ih pro-

trla i ode se umiti. Vrati se, obriše malim ručnikom koji joj je vezan stajao za pojasm. Zatim skine krivo okrenute pokidane čarape i ponovno ih navuče. Primjetim s čuđenjem da su joj noge čiste poput snijega i to glasno komentiram, što iznenadi i prisutne koji joj nisu bili naklonjeni. Uredno je spremila sve svoje stvarčice, stavila ih na kostur starih dječjih kolica i krenula svojim putem. Za njom su se čuli novi komentari prisutnih.

Ona tu dolazi često i spava po hodnicima, no nitko se nije upitao zašto, pomislili. Kroz tu njihovu raspravu začujem sestru kako izgovara moje ime. Završim s terapijom, odem na posao i nađem je na tržnici gdje traži da joj udijele nešto za preatalogjiti. U ruci drži što je već dobila, a ja pridodam i svoj prilog.

S. R.

Smisao

Tijekom života imala sam brojne kušnje, ali najteži križ mi je bila bolest. Uslijedila je borba: operacija, kemoterapija, zračenja, liječenje lijekovima. Sve sam to podnosila u zajedništvu s ljudima i s Bogom. I danas imam poteškoća, ali vjerujem da mi Bog neće dati križ veći nego što mogu podnijeti. Bolest mi je pomogla da

utvrdim vjeru i osnažim duh i ljubav prema bližnjemu. Svoje iskustvo rado dijelim s drugima sa željom da pomognem onima koji su pokleknuli i posumnjali, kao što sam i ja sedamdesetih godina. Ovim putem krenula su i moja djeca i unučad. Želim svjedočiti svojim životom i krijevima kako je Bog velik i sama ljubav. Uz njega život ima smisla.

P. T.

SPECIJALNO

Prvi susret s tadašnjim kardinalom Wojtyлом dogodio se sedamdesetih godina, kada je Pokret fokolara u Poljskoj bio još na počecima. Otišli smo mu se predstaviti. Dirnula me njegova ljudskost, sposobnost slušanja, poštovanje prema svima, tako da se čovjek odmah osjetio ugodno. Saslušao nas je s velikim zanimanjem, sabran u dubokoj šutnji. Naslućivalo se da ga je dirnula veličina karizme koja je temelj Pokreta. Ohrabrio nas je da idemo naprijed: "Milost da vodite Pokret imate vi, karizma je dana vama, neću uz vas postavljati svećenika. Mi bismo mogli sve pokvariti. Radite, živite, a onda me izvijestite..."

Te su riječi izražavale njegovo povjerenje u karizmu Chiare Lubich. Da bismo razumjeli njihovo značenje, treba znati da je u to vrijeme u Poljskoj sve inicijative vodila institucijska Crkva. Na čelu svake skupine uvijek je bio svećenik. To njegovo povjerenje nikad nije nestalo. Uvijek nas je pratio s poštovanjem i s ljubavlju.

Još se živo sjećam posljednjeg susreta s njim, u rujnu 1978., malo prije nego što će biti izabran za papu. Došao je k nama kasno navečer. Imali smo susret obitelji u jednom samostanu časnih sestara. Bilo je to vrijeme komunističkog režima i Pokret se trebao kretati pažljivo, djelovati u ilegalu. Kardinal je bio vidljivo umoran, ali je želio ostati među nama. Dirnulo ga je ozračje i iskustva koja su mu ispričali bračni parovi, dотle da je u jednom trenutku među ostalim rekao: "Vi ste u središte postavili čovjeka i njegovo dobrojanstvo. Vaša karizma ima svoje korijene u evanđelju. Ovdje se osjeća Duh Sveti na djelu..."

Dok je još bio u Krakovu, Karol Wojtyła poznavao je Chiari Lubich, ali samo preko

Arhiv CN

Kardinal Wojtyła i Fokolari u Poljskoj

Ana Fratta među prvim je fokolarinima prešla granicu željezne zavjese i preselila se iz Italije u Poljsku

njezinih zapisa. Nakon što je bio izabran za papu, odmah se želio susresti s njom. Tih sam se dana nalazila u Italiji, kad me nazove papin tajnik Stanislav Dziwisc, kojega sam poznavala vrlo dobro. Reče mi da nas Sveti otac poziva na svoju misu, Chiaru i mene, narednog dana u 7 sati. Toga smo jutra krenule vrlo rano Chiara, Eli Folonari i ja, uzbudene, razumije se. Kad smo stigle u Vatikan, još su tamo stajale skele postavljene za konklave, tako da smo morale dugo hodati kako bismo stigle do Papinog stana. Još mi je u duši ta misa u Papinoj maloj privatnoj kapelici. Vladala je sabranost, posebno ozračje,

Božja prisutnost. Bile smo na tri, Papa s don Stanislavom i dvije ili tri redovnice Poljakinja.

Nakon mise Sveti je otac pozdravio Chiaru. Još se sjećam s koliko joj se poštovanja i s koliko ljubavi obratio. Zamolio ju je da mu pribavi kartu na kojoj su označena sva mjesta gdje smo bili prisutni. "Tako da znam gdje se osloniti!", rekao je.

Bio je to početak jednog prijateljstva, sve snažnijeg jedinstva između dvije osobe od Boga pozvane na velika djela, dvije osobe kojima je Bog dao dva dara za Crkvu i za cijelo čovječanstvo.

Anna Fratta

Budući papa, nadbiskup Krakova kardinal Wojtyła, na marijapoliju u Zakopanima u Poljskoj 1973. godine

SPECIJALNO

Radosno slavlje

Papa Benedikt XVI. proglašio blaženim svoga prethodnika Ivana Pavla II.

Dolores Poletto

Veliki poljski papa Ivan Pavao II. i službeno je uvršten među blaženike Crkve 1. svibnja u naznočnosti preko milijun hodočasnika iz čitavoga svijeta

Rim je opet čuo buku radosnih hodočasnika. Okupilo nas se 200 tisuća 30. travnja navečer, najprije na ravnici u Circo Massimo, a potom u osam rimskih crkava koje su cijelu noć ostale otvorene. Bila je to nezaboravna "bijela noć" molitve i klanjanja. "Ivan Pavao II. iz neba vas gleda i sretan je", rekla je časna sestra Marie Simon-Pierre, redovnica koja je po zagovoru pape Wojtyle ozdravila od parkinsonove bolesti, što je omogućilo Crkvi da krene s procesom beatifikacije. Mnoštvo su se zatim obratili najbliškoj prijatelji Ivana Pavla II., glasnogovornik Joaquín Navarro Valls,

čovjek koji je bio uz njega do zadnjega časa te prijatelj oduvijek, kardinal Stanislaw Dziwisz, koji je 40 godina bio tajnik Karola Wojtyle. U njihovim riječima bilo je možda mnogo ganuća, ali nimalo nostalzije. Baš kao i one posljednje noći Ivana Pavla II., i ovoga se puta pjevala pjesma zahvalnosti "Tebe Boga hvalimo", papi koji je stvarao povijest, ali je i znao ući u srca ljudi, dajući prvi primjer radikalno življenog kršćanstva.

Kad su se mikrofoni veličanstvene rimske pozornice ugasili, izravnom video vezom povezali smo se s pet marijanskih svetišta i na raznim jezicima izmolili

planetarnu krunicu: Lagniwniki u Krakovu, Kawekamo u Bugandu-Tanzanijska, Naša Gospa u Libanonu, u Harissi, sveta Marija guadalupska u gradu Meksiku i Fatima u Portugalu. Nevjerojatan je osjećaj moliti krunicu istovremeno s mnogima po cijelom svijetu: kao da je nestalo dimenzije vremena i prostora.

Pored nas skupina mladih s natpisom "Ivane Pavle II., ti si iskra koja je upalila naša srca! Tvoje zvijezde zornice". Tu su i redovnice iz Filipina, skupina starijih hodočasnika iz Španjolske, kao i obitelji s djecom. Na svakom licu zahvalnost, suze ganuća, radost, duboka molitva.

Sporazumijevamo se osmijesima, nešto posebno sve nas povezuje.

Nakon bdjenja u Circo Massimo, počevši od 23 sata nastavlja se s razmatranjem i molitvom sve do zore u osam crkava koje se nalaze na putu od Circo Massimo do bazilike sv. Petra. Naša se skupina zaustavila u crkvi svetog Marka na Kapitolu. Oko 3 sata ujutro krećemo prema Trgu svetog Petra. Mnoštvo neprestano pristiže i svaki je kutak ispunjen. Nema više odmaranja i sjedenja na podu, stojimo doslovno rame uz rame, ispred video zida.

Pod neočekivano jasnim nebom u 10.36 sati papa Benedikt XVI. radosno je izgovorio riječi: "Iščekivani dan je došao, došao je brzo, jer se tako svidjelo Gospodinu: Ivan Pavao II. je blažen!"

Slijedio je beskonačni pljesak, popraćen pjesmama, radosnim povicima više od milijun ljudi i mahanjem zastava i transparenta svih boja. Slika Ivana Pavla II. kojega je narod želio "svetoga odmah" otkrivena je i njegov osmijeh dominira nad bazilikom sv. Petra i nad morem vjernika pristiglih iz čitavoga svijeta.

"Već toga dana – nastavlja papa – osjećali smo kako se širi miris njegove svetosti i Božji je narod na mnogo načina očitovalo svoje štovanje prema njemu. Zato sam htio da se, uz dužno poštovanje crkvenih normi, ubrza njegova kauza za proglašenje blaženim".

Dan odabran za beatifikaciju je prvi dan Marijinog mjeseca, ali i spomen svetoga Josipa radnika, nastavio je Benedikt XVI. Time se samo obogaćuje molitva za papu Wojtylu i podsjeća na njegovu radničku prošlost, njegovo posvećenje Djevici Mariji riječima "totus tuus" (sav tvoj), što je bio moto njegova dugog pontifikata.

"Ivan Pavao II. blažen je po svojoj snažnoj, velikodušnoj i apostolskoj vjeri... Danas se njegovo ime pridodaje četi svetaca i blaženika proglašenih tijekom gotovo 27 godina pontifikata, podsjećajući snažno na sveopći poziv k uzvišenoj mjeri kršćanskoga života, k svetosti", nastavlja papa.

U svim godinama svoga pontifikata papa Wojtyla je nastojao otvoriti Kristu društvo, kulturu, političke i ekonomski sustave. Snagom diva, koja mu je dolazi od Boga, preusmjeravao je tendenciju koja je mogla izgledati nepovratnom. Za taj se pothvat uvijek zalagao, a sam ga je navijestio na Trgu sv. Petra na svojoj prvoj misi, rekavši: "Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu!"

Šest godina nakon smrti s Ivanom Pavlom II. živimo ono što je on znao reći za života: sveci nikad ne stare, nikad ne postaju ličnosti iz prošlosti, već zauvijek ostaju svjedoci budućega svijeta.

Rim je tih dana bio sav u znaku Ivana Pavla II. Plakati s njegovim širokim osmijehom i riječima: "Tražio sam vas i vi ste

došli k meni. I zato vam hvala!" dočekivali su hodočasnike iz čitavog svijeta. Ta predivna poruka priateljstva potiče nas da mu životom odgovorimo: "Hvala Ivane Pavle II. što si došao k nama, u naše živote i u naša srca!" ■

(2) Reuter

I mi smo bili dionici radosnog slavlja

"U srcu su mi odzvanjale njegove riječi upućene nama mladima: 'Samo ako živite za velike ideale, stvarate povijest'. Njegov ustajan i uvjerljiv poziv: 'Svi smo pozvani na svetost', sam je prvi svjedočio. Shvatila sam koliko smo sretni i izabrani jer smo živjeli u vremenu tog velikog čovjeka. Koja je to milost i kakvog zagovornika imamo kod Oca! Moja odluka: i ja moram biti promjena koju želim vidjeti u svijetu." (Danijela)

"Biti svjedok dana u kojem je papa Ivana Pavao II. postao blažen: veličanstveno. Iako umorni, neispavani i pomalo gladni, bili smo sretni i ponosni što sudjelujemo u tako važnom događaju! Plavo nebo s pokojim oblačkom premda je prognoza najavila kišno i oblačno vrijeme lebjdilo je nad nama. Blaženi Ivana Pavao II nije dopustio da kiša zamagli pogled prema njemu koji nas je gledao odozgor i smiješio nam se. Da, cijelo vrijeme je bio s nama! Tako snažno sam osjećala njegovu prisutnost tijekom večernjeg bdijenja i Mise beatifikacije." (Ana)

Otkrivanje slike Ivana Pavla II. kojega je narod želio "svetoga odmah"

SPECIJALNO

Fotografija Glas Kondila

Papa blaženik

Ivan Pavao II. rekao je da želi ostati u sjećanju kao papa obitelji

Aurelio
Mole

Riječ je o papi koji drži mnoge rekorde, pa i one vezane za svetost. Ali za malo! Majka Terezija uzdignuta je na čast oltara šest godina i 44 dana nakon smrti. Ivan Pavao II. postao je blažen 1. svibnja, šest godina i 29 dana nakon smrti. Razlika je 15 dana. U današnjem društvu brojevi su vijest. Uostalom, podaci o Ivanu Pavlu II. govore sami po sebi. Statistike nam govore da je Karol Wojtyla bio na 146 putovanja u Italiji i 104 izvan Italije, posjetio je 259 talijanskih mjeseta i 131 neovisnu državu. Ako ne računamo 164 dana provedena u bolnici, izvan Vatikana je proveo 822 dana, što predstavlja 8,5% čitavog pontifikata.

Uronjeni u društvo spektakla gledali smo njegove geste, slušali njegove dosjetke i šale, divili se njegovu primjeru i pratili nje-

govu kalvariju kojom je pobudio simpatije i došao na glas priznate humanisti i svetosti. Počevši od onih povika mnoštva "svet odmah" na Trgu sv. Petra na dan njegova sprovoda, u procesu beatifikacije saslušano je 114 osoba, među njima 3 nekatalika i jedan Židov, kako bi se uvjерili da je herojski živio kreplosti vjere, ufanja, ljubavi, pravednosti, jakosti, umjerenosti, čistoće, siromaštva, poslušnosti. Iznenadjuje što u ogromnoj količini dokumenata i svjedočanstava nije isplivala nikakva novost o njegovu liku. "Ne postoji medijski Ivan Pavao II. i privatni Ivan Pavao II.", napisao je postulator kauze mons. Slavomir Order u knjizi Zašto je svet. Pravo otkriće je bilo dokazati da je Ivan Pavao II. bio pravi čovjek i Božji čovjek.

Nemoguće je istaknuti mno-

gostrukne vidove njegove bogate ličnosti, složenost njegove misli, svih novosti i otvaranja u njegovu pontifikatu: volju za jedinstvom s raznim kršćanskim Crkvama, susret u Asizu i dijalog s osobama drugih vjera, izum svjetskih dana mladih, misionarskih putovanja, prvi posjet sinagogi nakon dvije tisuće godina kršćanstva, priznavanje uloge žene, laika i crkvenih pokreta, pozornost prema ljudskim pravima, smisao za pravednošću, osjetljivost prema siromašnima, epohalne događaje, pad Berlin-skog zida, komunizma, napad na tornjeve blizance, itd.

Zanimljivo je da je Ivan Pavao II. na doručku u Castel Gandolfu jednom rekao: "Ne znam hoće li se povijest sjećati ovoga pape, mislim da neće. Ako ga se bude sjećala, želio bih da ga se sjeti kao pape obitelji." Njegova

Nezaboravni trenutak s trećeg posjeta Pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Ispred đakovačke katedrale papa pozdravlja tradicionalnim slavonskim šeširom.

se obitelj brzo razišla. Mama Emilija umrla je od srčane bolesti kad mladi Karol još nije bio navršio ni devet godina, a brat Edmund od šarlaха samo tri godine kasnije. Godine 1941. kad je imao samo 21 godinu umro mu je otac i Karol je ostao sam. Gubitak dragih i bol samoće raširili su mu srce. Njegovu novu obitelj, oblikovanu teškim životom u komunizmu i radom u tvornicama, sačinjavali su prijatelji iz mладости, kolege iz sjemeњišta, župljani, svećenici, ljudi cijelog svijeta. Uspostavljao je odnose sa svakim čovjekom.

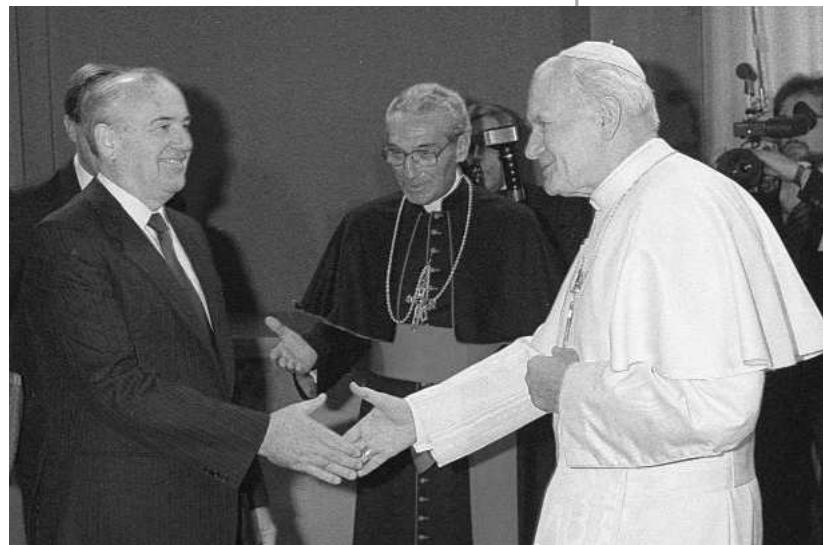
Ni kad je bio izabran za papu ljubav prema starim prijateljima nije nestala. To je slučaj Jerzyja Klugera, kolege iz osnovne škole, Židova koji je postao inženjer i doselio se u Rim. Jednoga dana zazvoni mu telefon. Bio je to njegov stari prijatelj Karol, zvan Lolek. S glasovitim izleta s mladima, dok je još bio župnik, ostao mu je naziv wujek (ujak) i pratio ga kad je postao papa.

Među mnogim svjedočanstvima iz procesa beatifikacije zapažamo i ovaj događaj: "Svaki put kad bi kao biskup ili kardinal došao u Rim, poljski svećenici u Vatikanu pozivali bi ga na proslave imendana ili rođendana. Ukoliko nije imao neodgovodivih obveza, Wojtyla bi se rado odazivao. Nakon

što je postao papa jedan od njegovih starih prijatelja nije ga više imao hrabrosti pozvati na imendan. Kad je jednom bio gost na večeri u Apostolskoj palači, Ivan Pavao II. ga je u šali ukorio: 'Dok sam bio kardinal pozivao si me, a sada kad sam postao papa više me ne pozivaš. Hoću li ja doći, to je moja stvar, ali pozvati bi trebalo uvijek!'"

Godine 2000. to ozračje obitelji nazvao je jednim od znakova duhovnosti zajedništva. U apostolskom pismu Ulaskom u novo tisućljeće (Novo millennio ineunte) predložio ju je čitavoj Crkvi kao duhovnost koju čine osobni odnosi, dijeljenje radosti i boli, preuzimanje brige za drugoga, priznavanje vrijednosti svake osobe, praćenje osobnih situacija, vještina građenja pravoga prijateljstva, sve dotle da se u koncentričnim krugovima proširuje izvan granica Crkve na čitavo društvo, države, religije, nadilazeći ideološke i kulturne ograde kako bi obuhvatila cijeli svijet viđen kao jedna obitelj.

U jednom njegovom izvanrednom govoru u Casablanci 1985., pred mladim muslimanima koji su ispunili stadion, realistički je podsjetio kako je svijet podijeljen i rascjepkan, kako postoje ratovi i teške nepravde jer se ljudi nisu sposobni oslobođiti egoizma i samodostatnosti, ali kako je "čovječanstvo cjelina u kojoj svaka skupina ima svoju ulogu; treba priznati vrijednosti raznih naroda i raznih kultura. Svijet je poput životnog organizma: svatko ima nešto za primiti od drugih i

nešto za dati."

Tako je ohrabrivao mlade Mađarke da sruše prepreke, da ljube druge bez ikakve nacionalne, rasne ili vjerske barijere. "Tada će se, uvjeren sam, roditi svijet u kojem će muževi i žene žive i učinkovite vjere pjevati slavu Bogu i nastojati izgraditi ljudsko društvo u skladu s Božjom voljom." Ujedinjeniji svijet, solidaran, bratski, sposoban povezati različitosti.

Tajna, korijen takve vizije povijesti skriveni su u njegovoju nutrini. "Pokušavaju me shvatiti izvana, ali mene se može shvatiti samo iznutra", pojasnio je. Tako je bilo od početka.

Njegovi župljani – nalazimo se u godini 1948. – u zaseocima tridesetak kilometara istočno od Krakova ovako ga se sjećaju: "Nerijetko bi Wojtyla provodio dio noći u molitvi pred oltarom, ispružen na tlu, ruku raširenih u obliku križa. Kristova prisutnost u svetoehraništu omogućavala mu je vrlo osoban odnos s njim: on nije samo govorio Kristu, nego je razgovarao s njim." Prisan, neprekidan dijalog koji dodiruje neizrecivo, pomaže nam ući u samo Božje otajstvo i vodi nas shvaćanju pravoga Ivana Pavla II., gdje se bezdan podudara s vrhuncem. ■

Ivan Pavao II. je 1. prosinca 1988. primio u privatnu audijenciju Mihaila Gorbačova, što je bio prvi susret nekog sovjetskog šef Partije s papom

Blaženi papa Ivan Pavao II. tijekom posjeta brojnim kontinentima i državama osobitu je ljubav iskazivao prema djeci

SPECIJALNO

Život za Boga i za ljude

*Maria Emmaus Voce izražava radost i zahvalnost
Pokreta fokolara za beatifikaciju pape Ivana Pavla II*

**Maria
Voce**

Bliži se beatifikacija Ivana Pavla II. i zajedno sa čitavom Crkvom obuzima nas neizmjerna radost i duboka zahvalnost. Radost i zahvalnost na njezinu daru prepoznavanja svestnosti ovoga velikog pape, izraženu u njegovu životu istrošenom do posljednjeg trenutka za Boga i za ljude.

Neprestano nas zadivljuje izvanredno bogatstvo njegova učenja, kao i priznanje koje pobuđuje na svim stranama svijeta njegovo svjedočanstvo ljubavi, kako u kršćanima, tako i u vjernicima drugih religijama te osobama bez vjerskih uvjerenja.

Upravo nam je on u prigodi 25. obljetnice svoga papinstva povjerio iz kojeg izvora sve to proizlazi. Tajna je u onom dubokom odnosu koji ga je kao

Petrova nasljednika povezivaо s Isusom. "Prije 25 godina na poseban sam način doživio božansko milosrđe. Krist je rekao i meni kao svojevremeno Petru: 'Ljubiš li me više nego ovi?' Svakoga se dana u mojoem srcu ponavlja isti dijalog između Isusa i Petra. U duhu upirem pogled u dobroćudan pogled uskrsloga Krista. Iako svjestan svoje ljudske krvnosti, On me ohrabruje da s pouzdanjem odgovorim kao Petar: 'Gospodine, ti sve znaš, ti znaš da te ljubim!'"

Danas nas ovaj crkveni događaj potiče da uđemo u dimenziju one užvišene ljubavi koju je Ivan Pavao II. herojski živio iz dana u dan.

Zajedno sa svim drugim pokretima doživjeli smo osobitu ljubav Ivana Pavla II. u priznavanju

uloge pokreta u Crkvi, kao izrazu njezine marijanske dimenzije. Govoreći članovima Rimske kurije još je 1987. godine istaknuo važnost te dimenzije: "Crkva živi od tog izvornog 'marijanskog profila', od 'marijanske dimenzije' (...) Marija, Bezgrešna, prethodi svakome, jasno, i samome Petru i apostolima (...). Stoga je veza između dva profila Crkve, marijanskoga i petrovskoga, uska, duboka i komplementarna, iako prvi prethodi kako u Božjem naumu tako i u vremenu; osim što je viši i istaknutiji, bogatiji osobnim i zajedničarskim obilježjima (...)" .

Otvaramo vrata novosti što ju je pobudio Duh Sveti, na povjesnom susretu crkvenih pokreta i zajednica uoči blagdana Duhova 1998. na Trgu sv. Petra,

*Povijesni susret
crkvenih
pokreta i
zajednica s
Ivanom Pavlom
II. uoči
blagdana
Duhova 1998.
na Trgu sv.
Petra*

Ivan Pavao II. prepoznao je da dva profila "koegzistiraju u Crkvi i pridonose (...) njezinu životu, njezinoj obnovi i posvećenju Božjega naroda".

Pored sudjelovanja u važnim javnim događanjima, Chiara Lubich je s ovim velikim Papom bila povezana dubokim i osobnim odnosom: u privatne audijencije često ju je primao pozivajući je na objed, sudjelovao je na mnogim javnim manifestacijama Pokreta, upućivao osobna pisma i telefonske razgovore prigodom nekih obljetnica. Sve je to poput "prekretnica u povijesti našega Pokreta", potaklo Chiaru da se 2005. godine u trenutku njegove smrti izrazi ovako: "I ja osobno mogu dati svjedočanstvo o njegovoj svetosti. Toliko bi se poništio da smo ponekad, nakon audijencije s njim, izlazili s osjećajem izravne povezanosti s Bogom. Papa te vodi k Bogu, poput pravog posrednika koji se poništava kad dode do cilja. Čovjek ostane zadržan pred tolikom ljubavlju, a istodobno zahvalan Bogu što je mogao biti uz njega i dati mu ruku, poput djece i 'sestre', kako me nazvao u jednom od svojih posljednjih pisama".

"Povijest Pokreta fokolaru – pisala je tom prigodom Chiara – posljednjih je 27 godina dokaz užvišene ljubavi koja je prebivala u srcu Ivana Pavla II. Ta njegova užvišena ljubav dozvala je našu, pa je Papa ušao duboko u srce svakoga člana Pokreta. Zato se ne može običnim ljudskim riječima izreći što je on bio za nas."

Kako se ne sjetiti 19. kolovoza 1984. i posjeta Svetoga oca centru Pokreta u Rocca di Papa? Tom prigodom on je u Chiari-nom duhovnom iskustvu prepoznao prisutnost karizme i potvrdio: "U povijesti Crkve bilo je puno radikalizama ljuba-vi. (...) Postoji i vaš-Chiarin radikalizam ljubavi, radikalizam fokolarina. (...) Ljubav otvara put. Želim da

Chiara Lubich je s Ivanom Pavlom II. bila povezana dubokim i osobnim odnosom. Na slici: na Familyfestu u Rimu 3. svibnja 1981.

taj put, zahvaljujući vama, bude sve više otvoren za Crkvu!"

Kako ne pomisliti na neke njebove riječi upućene nama? Govoreći na Familyfestu u Rimu 3. svibnja 1981., spontano je dodao: "Vaša je duhovnost otvorena, pozitivna, optimistična, vedra, osvajajuća... Osvojili ste i papu... Rekao sam kako želim vama da budete Crkva. Sada želim reći kako želim Crkvi da bude vi". A 20. ožujka 1983. godine na susretu Novog čovječanstva: "Puno puta kad sam tužan, dođe mi na pamet... "fokolarini". I vratiti mi se utjeha, velika utjeha!"

Tijekom svojih brojnih putovanja, u svakom je kutku svijeta kamo je hodočastio, naučio prepoznavati naš "fokolarinski narod", kako ga je nazivao, crpeći tako utjehu i potporu, što je jednom rekao Chiari.

Tijekom njegove duge papinske službe više smo puta primijetili posebnu ljubav s njegove strane, dubinu njegova očinskog pogleda i gotovo naklonost. Sa zahvalnošću se sjećamo srdaćne ljubavi očitovane Chiari i mnogima od nas u brojnim prigodama, ali i njegovu odlučujuću ulogu u prepoznavanju osobite karizme

koju je Bog preko nje darovao Crkvi i čovječanstvu.

Osobiti duhovni sklad između Chiare i Ivana Pavla II. može se primijetiti u osjećanju i življenu Crkve kao zajedništva, izraza ljubavi Božje prema svim ljudima. Odatle prijedlog, izražen u apostolskom pismu Ulaskom u novo tisućljeće (Novo millennio ineunte) Crkvi trećeg tisućljeća: živjeti duhovnost zajedništva kako bi Isusa uskrsloga vratili u središte svijeta.

Dok s neizmjernom radošću slavimo beatifikaciju Ivana Pavla II. osjećamo kako nas on i Chiara jednoglasno potiču da u punini živimo duhovnost koju nam je Bog darovao. ■

1 Ivan Pavao II., homilija prigodom 25. godina papinstva, 16. 10. 2003.

2 Kardinalima i prelatima Rimske kurije 22. 12. 1987.

3 Ivan Pavao II., crkvenim pokretima i novim zajednicama 30. 5. 1998.

4 Novi svijet br. 4/2005.

5 Chiara Lubich, Užvišena ljubav

6 Chiara Lubich, Užvišena ljubav

7 Govor Ivana Pavla II. članovima Pokreta fokolaru, 19. 8. 1984.

8 Govor Ivana Pavla II. bračnim parovima sudionicima susreta "Obitelj i ljubav", 3. 5. 1981.

9 Govor Ivana Pavla II. sudionicima međunarodnoga susreta Novog čovječanstva, 20. 3. 1983.

10 Usp. Novo millennio ineunte, br. 43.

DUHOVNOST JEDINSTVA

Mnogo se govori o trećem svijetu, pokreću se inicijative kako bi se pomoglo trećem svijetu. Glad, neimaština, nedostatak krova nad glavom, neznanje, nepismenost, bolesti, a često i s njima povezana nemoralnost u mnogim zemljama svijeta, na različite načine i u zas trašujućim razmjerima, ubiru svoje žrtve.

Sredstva obavješćivanja objavljaju vijesti o tim teškim ranama koje, manje ili više, potresaju svakoga.

Enciklika *Populorum progressio* bila je zvuk trublje, Kristov glas dvadesetog stoljeća koji je hrabrio ustanove, udruge i ljude koji su se posvetili razvoju i boljitetu ljudi u nerazvijenim zemljama te pozvao svijet da čini više, puno više, da se posveti razvoju koji je u današnje vrijeme postao sinonimom za mir. Istina je, puno se čini i puno toga će se još učiniti.

Ali naš rad, sve naše snage i sredstva koja ulaže mo ne postižu uvijek ono što od njih očekujemo. To potvrđuje tisuću primjera.

vinski i Franjo Saleški misle da se pravim kršćaninom – možemo ga nazvati i ostvarenim kršćaninom – smije nazivati samo onaj tko je do vrhunca razvio ljubav. Naime, zapovijed da Boga ljubimo svim srcem, umom i snagama vrijedi za sve kršćane.

Uostalom, to je i u skladu s Učiteljevim riječima koje često ne razumijemo, a upućene su svima: »Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5,48).

Objašnjavajući tu Isusovu zapovijed i spoznaju o tome kako je Franjo Saleški shvaćao kršćanski život, papa Pijo XI. rekao je: »Nitko ne smije pomisliti da je ova zapovijed upućena nekakvoj maloj skupini izabranih duša i da je drugima dopušteno živjeti nekim manje kreposnim životom. To pravilo, što je očito, obvezuje baš sve ljude, bez iznimaka.«

Malu bobicu koja se pojavljuje na cvijetu jabuke nakon što čaška nabubri i latice otpadnu teško je nazvati jabukom. Kada plodovi i zadobiju konačan oblik, ali još su uvijek nezreli i kiseli – iščekujući

Nerazvijeni kršćani

Ovaj Chiarin tekst potječe iz šezdesetih godina prošlog stoljeća.

**Chiara
Lubich**

Potvrđuju to i riječi: »Ne živi čovjek samo o kruhu...« (Mt 4,4).

Postoji nešto što zaustavlja ili usporava napore ljudi koji su se posvetili milosrdnoj kršćanskoj ljubavi prema bližnjima.

Mi kršćani dužni smo o tome razmisiliti – ako to još nismo učinili – te iskreno i glasno to priznati, ako ne želimo biti ili se prikazati licemjerima.

Naime, sami sebi moramo postaviti pitanje je li treći svijet materijalno nerazvijen? Da, ali postoji i svijet koji je kršćanski nerazvijen, duhovno nerazvijen.

Većina nas koji slijedimo Krista doista smo nerazvijeni kršćani.

Čudi li nas taj zaključak?

Usprkos tomu, on je točan. Zabrinjavaju statistički podaci o broju krštenih katolika koji ne idu u crkvu. Pritom ne mislim samo na one koji ne prakticiraju svoju vjeru ili one koji su postali potpuno svjetovni. Ne. Mislim na sve nas i one koji se, poput nas, nazivaju »vjernicima«, »ljudima Crkve« ili »dobrim kršćanima«...

Pobuđuje divljenje, ali ne i strah, mišljenje brojnih svetaca o pravim kršćanima. Crkvene učiteljice Katarina Sijenska i Terezija Avilska te Toma Ak-

nove hranjive sokove i sunce kako bi mogli ispuniti zadaču zbog koje su stvoreni, hraniti čovjeka – ako ih i nazovemo jabukama, moramo dodati pridjev »nezrele«. One ne služe čovjeku. Možda bi, kada bi otpale, mogle poslužiti životnjama.

Tako je i s nama kršćanima.

Sve dok nismo »zreli« u ljubavi, ne možemo nositi kršćansko ime u svoj punini njegova značenja.

U početku smo kršćani po krštenju. Zatim, možemo reći, kršćani u »razvoju«, ali tek kada Kristov život, njegov zakon i svetost pobijede u nama, smijemo se nazivati pravim kršćanima.

Ako je tomu tako, nije čudno što se svatko od nas osjeća »nerazvijenim« kršćaninom.

Na koji način, kojim sredstvima možemo razviti svoju duhovnost?

Ne nedostaje tih sredstava. Crkva nam ih nudi u izobilju. Uči nas da mi – ako smo po krštenju stekli pravo na kršćansko ime jer smo ucijepljeni u Krista – moramo odgovoriti na milost Božju.

Često smo strašno neishranjeni, toliko da više i ne osjećamo poticaje gladi, a Euharistija je tu i čeka nas da se nahranimo tijelom samoga Krista.

Zastrašujuće smo nezaštićeni, izloženi raznim

vrstama duhovnih bolesti, često smo nekom od njih i zaraženi, a sakrament isповijedi je tu da nas liječi i okrijepi.

Goli smo, a možemo se zaodjenuti Kristom.

Bez krova nad glavom smo, a svi možemo već ovdje, na ovoj Zemlji, uživati u toplini Očeva doma koji prethodi Raju, ako vjerujemo u mističnu, ali istinitu stvarnost da smo iste krvi s Isusom i međusobno te ako otkrijemo da smo braća i da smo ostvarili obitelj s Isusom prisutnim među nama, obitelj u kojoj duhovna i materijalna dobra kruže među svima.

Idemo poput onih koji ne znaju kamo bi, a imamo u rukama – dovoljno je samo da to želimo – pravilo života, svakoga života – Evandelje.

Žalimo se da su danas svećenici u krizi i sablažnjavaju nas neki njihovi zahtjevi, a zaboravljamo da je svećenik obično onakav kakva ga kršćansko društvo čini.

Države trećega svijeta nerazvijene su gospodarski i s mnogih drugih gledišta.

Mi kršćani nerazumno smo, bez razloga,

nerazvijeni jer smo okruženi mogućnostima za razvoj, a u opasnosti smo da umremo od gladi poput mitološkoga kralja Mida, u zlatu.

Problemi trećega svijeta nisu šala. Zahtijevaju golemu preraspodjelu dobara, štednju i ozbiljno preispitivanje i spremnost za uredno djelovanje – a sve to mi ne znamo učiniti. Nismo sposobni izraditi cjelovite projekte za cijeli svijet, čak niti radi njegova poboljšanja jer je za to potrebna sveopća ljubav.

Tu u igru mora uskočiti Onaj tko je svijet stvorio, kojemu je sudbina svijeta poznata i koji prodire u najdublje čovjekove misli, njegove težnje i duhovne i materijalne mogućnosti naroda. Onaj tko i po osobnom iskustvu poznaje čovječanstvo, Onaj tko u potpunosti shvaća čovječanstvo jer nije običan čovjek, već Čovjek. Samo On u nama može rasplamsati duh i sveopću viziju ljubavi. Primjerice, Ivan XXIII. kaže da se višak koji dajemo potrebitome treba mjeriti potrebom drugoga. Ali, tko će mjeriti potrebe sve naše potrebite braće, ako ne onaj tko u sebi ima mjere čovječanstva. A to ne može biti nitko drugi do Krist.

Svoje djelovanje u svijetu obično želi provoditi preko kršćana. A to može ostvariti preko onih u kojima On, snagom ljubavi, živi i potpuno djeluje.

Tada će programi koje će sastaviti biti rasvijetleni njegovom mudrošću i ostvarit će se unatoč svim poteškoćama.

Ako zaista želimo riješiti problem trećega svijeta, mislim da žurno moramo pronaći rješenja za naš najveći problem – to da smo premalo kršćani.

Vratit ćemo se spomenutoj usporedbi s jabukom. Jabuka provodi svoju zadaću samo ako je zrela, a kršćanin je doista, odlučno i odgovarajuće koristan čovječanstvu ako je »savršen kao Otac«. Jer, kad je savršen kao Otac, onda je drugi Krist, a time i drugi »Sin čovjekov«.

To je prelijepo, znači da samo istinski kršćanin uspijeva biti »cjelovit« čovjek. No, to nije dostatno. Treba misliti i na posljedice. Vjerodostojnost, zahvat vremena, nalaže da savršen kršćanin bude svet.

Stoga moramo zaključiti da su u očima Božjim čovjek-kršćanin-svetac sinonimi.

Svetost je samo riječ, reći će puno njih, mnogi! Ne. Krist od nas ne traži nemoguće!

Osim toga, moramo se oslobođiti zamisli o svetosti naslijedenoj iz prošlosti. Pojave poput čuda, padaњa u zanos, viđenja nisu oznake – obilježja svetosti.

Svetost je sadržana u savršenoj ljubavi.

Danas, u vrijeme buđenja masa– a i to je znak vremena – danas, u vrijeme kada i narodi moraju održavati prijateljske odnose i sve se promatra u europskom ključu, traži se svetost mase, zajednička svetost naroda.

Države trećega svijeta nerazvijene su gospodarski i s mnogih drugih gledišta.

Mi kršćani nerazumno smo, bez razloga, nerazvijeni jer smo okruženi mogućnostima za razvoj, a u opasnosti smo da umremo od gladi...

OBLJETNICA POKRETA FOKOLARA

Maria Voce i
Giancarlo
Faletti na
susretu s
mladima

Budućnost je ovdje

Koji su izazovi i perspektive ove otvorene, kozmopolitske i sekularizirane zemlje? Predsjednica Fokolara u Kanadi.

**Neven
Novak**

Prije točno 50 godina u Toronto su prvi put stigle fokolarine Silvana Veronesi i Giò Vernuccio, susrevši se s malom skupinom osoba. Bilo je to 1961. godine, no zajednica se formirala 1964., 1967. otvorio se ženski fokolar, a 2 godine kasnije i muški.

Zajednica Fokolara u Kanadi danas je vjeran odraz kanadskog društva koje je multietničko i multikulturalno. Ovdje žive brojni imigranti iz 150 zemalja. Predsjednica Pokreta fokolara

Maria Emmaus Voce s dopredsjednikom Giancarлом Falettim stigla je u Toronto 16. ožujka. Prvi susret bio je s mladima. "Vi možete pobijediti svijet", rekla im je Maria Voce. Neki su na susret u Toronto došli s druge strane pacifičke obale, iz Vancouvera i Calgaryja, no isplatilo se. Naslov je bio: "Današnji heroji, sutrašnji sveci. Imaš li hrabrosti?" Taj prijedlog posvuda je zahtjevan, a u Kanadi znači ići protiv svega. Ovdje je sekularizacija u nekoliko desetljeća prakti-

ciranje vjere svela s 80% na manje od 10%. Ovdje žena može izvršiti pobačaj iz bilo kojeg razloga i u bilo kojoj fazi trudnoće. Godine 2005. ozakonjeni su brakovi osoba istoga spola, vjera i njezini simboli sve više se povlače iz javnoga prostora, obavjesna sredstva ne toleriraju vjeru i vjernike, temeljno pravo vjerske slobode pa čak i savjeti sudovi dovode se u pitanje.

Pa ipak, na pitanje je li moguće promijeniti društvo Maria Voce nije odgovorila polovično:

"Ako vi ne promijenite svijet, nitko ga neće promijeniti. Društvo nas potiče da razmišljamo: kad bih imao više, bio bih sretniji. No, imam dojam da mladi mnogo toga imaju, ali ne sreću jer ne otkrivaju da je izvor sreće u ljubavi... Danas ste doživjeli evandeosku ljubav. Ne mojte se više zadovoljiti s nečim manjim. Ne vraćajte se unatrag. Ne zatvarajte Bogu vrata. On ima povjerenja u vas. Ponesite drugima vaše iskustvo. Budućnost Kanade ovisi o vama. I ne osjećajte se sami jer su mladi u drugim zemljama vaša podrška. Zajedno je moguće promijeniti svijet." Mnogi su nakon toga željeli osobno reći Mariji Voce da prihvaćaju izazov koji im je uputila.

Sljedeći susret bio je sa zajednicom Pokreta cijele Kanade 20. ožujka. Bilo je to prvi put otako je Pokret prisutan u Kanadi da su se osobe s krajnjeg zapada (Vancouver) susrele s osobama iz Toronto ili Montrala, krajnjeg istoka.

Zajednicu sačinjavaju brojni doseljenici – odvažni ljudi koji su znali započeti od ničega – koji su otkrili veću, duhovnu obitelj Pokreta fokolara. Istodobno je zadržala vezu solidarnosti koja se zbog zajedničkog jezika (francuski) razvila s dalekim karipskim otokom Haitijem, možda najsiromašnjom zemljom svijeta.

Maria Voce i Giancarlo Faletti su 80 minuta odgovarali na pitanja i tako dotakli mnoge teme, od međuvjerskog dijaloga do odnosa s mladima, od vremena nakon utemeljiteljice do zajedništva dobara. Vrhunac susreta bila je sveta misa o trećoj obljetnici preminuća Chiare Lubich koju je predvodio biskup mons. William McGrattan.

U Montréalu kojega je upravo tog dana 22. ožujka zabijelio snijeg održao se susret sa sedam biskupa kanadske Crkve koji su željeli susresti Mariju Voce i Gia-

ncarlę Falettiju za vrijeme njihova boravka u zemlji. Tema susreta je duhovnost zajedništva, temelj karizme Chiare Lubich.

"Stav uzajamnog prihvatanja i ponizno slušanje omogućili su istinski susret zajedništva između institucije i karizme. Radost na licima sviju potvrđivala je njegov uspjeh", komentirala je Maria Voce. Dan ranije, prije nego će otići iz Toronto, predsjednica Fokolara posjetila je nadbiskupa mons. Thomasa Collinса. U srdačnom polusatnom razgovoru nadbiskup je više puta istaknuo dragocjeni doprinos Pokreta fokolara životu ove kozmopolitske biskupije.

Nezaboravnu večer organizirala je zajednica Fokolara u Montréalu, čime je završen posjet Mariji Voce i Giancarlu Falettiju Kanadi. Okupilo se više od tristo osoba, a među njima je bilo i onih koji su upoznali prve fokolarine kad došli u Montréal prije 40 godina, a sada su željeli upoznati ženu koja je zamijenila utemeljiteljicu Chiaru Lubich i tako opet uspostaviti veze koje se zapravo nikad nisu ni prekinule. Ovdje u pokrajini Québec ljudi su osobito otvoreni i ekspanzivni, a te večeri 23. ožujka dali su najbolje od sebe.

Desetogodišnja Stéphanie Lamothé, djevojčica duge crne kosе i nježnih azijskih crta lica, imala je zadatak započeti niz od desetak pitanja pripremljenih za dijalog s Marijom Voce i Giancarлом Falettijem. Publika se smiješila kad ju je iskreno i pomalo nestošno upitala: "Chiara je prva živjela duhovnost jedinstva i sve se u Pokretu rodilo po njoj. Zato je razumljivo da je bila predsjednica. Što si ti učinila da si postala predsjednica nakon nje?" Upitana Maria Voce se razdragala i počela govoriti na francuskom jeziku kako bi ostala u izravnom dijalogu s djevojčicom.

Nastavila je govoriti talijanski radi potreba prijevoda i slanja

video zapisa u svijet, no onda je opet počela na francuskom a da to nije ni primijetila. Potom se nasmiješila i odlučila nastaviti na francuskom, na radost nazočnih.

Ta je radost dosegla vrhunac na završetku večeri, kada je predsjednica dala svoju ocjenu o ovoj zemlji. "Zahvalna sam Bogu što me potaknuo na ovo putovanje u Kanadu. On mi je dao tu ideju." Potom je pojasnila: "U ovoj zemlji postoji otvorenost, velikodušnost, prihvatanje najrazličitijih osoba koje ovdje dolaze jer su u potrebi. Mogu zamisliti koliko je poteškoća, ali vi pokazuјete da se mogu pobijediti."

Obraćajući se nazočnim, Maria Voce je dodala: "Vaše je svjedočanstvo veliko. Pokazuјete obiteljsku povezanost između ljudi različitih kultura i naroda. To je vaš najljepši dar Pokretu. Kanada je odskočna daska gdje se doživljava jedinstvo, a potom se kreće prema drugima."

Ova tvrdnja istodobno je i predaja: "Radite kako ste radili i do sada, s radošću što ste primili takav Božji dar, i ponudite ga drugima." Snažni pljesak pokazao je opće zadovoljstvo i prijateljstvo gauče mnogih. ■

U međunarodnoj zračnoj luci u Torontu Mariju Voce dočekali su predstavnici Pokreta fokolara s kanadskom zastavom

OBITELJ

Jedne večeri došao je k nama prijatelj. Djeca su zaspala, a taj prijatelj i mog suprug ustupili su se u razgovore o poslu, planovima za budućnost, o politici i nogometu. O svim tim temama dva su muškarca, dva oca, razgovarala vrlo duboko i iskreno. U jednom trenutku komentirala sam: "Voljela bih čuti da na takav način razgovorate o svojim ženama i djeci". Naš prijatelj na to odvratи: "Puno mi je lakše razgovarati o svim ovim temama nego o vlastitoj obitelji. Bojim se da bi me svaldale emocije". Tako su oba muškarca zaoobišla temu, ali moja znatiželja je i dalje titrala. Kako stvari zapravo izgledaju iz njihovog kuta?

Dobro se sjećam prvih mjeseci trudnoće s našim prvim djetetom. Moj suprug je odjednom počeo raditi puno više, nastojeći što više zaraditi, a pokazivao je i veće znakove stresa. Tek nakon

nom taj novi čovjek – moja odgovornost, moj sin. Nisam to do kraja razumio dok je bio u majčinoj utrobi, iako sam ga puno puta osjetio kako se miče i rita. Osjećao sam se kao da mi je netko stavio sto tona na leđa. Prvih nekoliko dana bio sam potpuno ukočen... Kada su mu počeli grčevi (ne dopuštam da ih zovu 'grčići'), mi nismo razumjeli koliko su oni bili intenzivni. Mislili smo da je normalno da beba plače, ali nismo znali granicu kada to prestaje biti normalno. Kada je mama moje supruge, bez pitanja i razgovora s nama, dogovorila posjet svojoj prijateljici pedijatrici u bolnicu, mi smo se čak pomalo i ljutili na nju jer smo smatrali da mi najbolje znamo što našem sinu treba. Sat vremena nakon što smo ga odveli u bolnicu on je ležao na operacijskom stolu, a moja je supruga potpisivala sug-

buđnost i puštam da sami grande svoj život, naravno, uz naše usmjerenje. Ostavljam ih Bogu na brigu i andelima čuvarima na odgovornost. Ovo nas je iskustvo učinilo osjetljivijima i na potrebe drugih, na aktivno suošćeće s onima koji se nađu u sličnoj situaciji. Rođenjem naše kćeri mislili smo da smo stečeli iskustvo, da smo probili led, i da stvari ne mogu nikako biti gore. Potpuno smo pogriješili... Marija je sasvim druga osoba, drugi čovjek s drugačijim karakterom. Mi smo valjda nesvesno očekivali kopiju prve bebe, ali došla je sasvim druga. Veselim se i radujemo dok gledamo kako se zajedno igraju. I opet dolazimo do zaključka – oni su neki novi i sasvim svoji mali ljudi koje nam je Bog dao."

S dolaskom djece, svijet nam se

Očevi

Dolaskom djece, svijet nam se doista preokreće naopačke. Nema više "ja", ili "ja i suprug(a)", već sve poprima dimenziju služenja djeci.

Ana D.
Siewniak

nekoliko tjedana uvidjela sam da je to zbog osjećaja nove odgovornosti za dijete koje dolazi. Dok sam ja brinula o tome da dijete bude zdravo i da se dobro razvija, on je instinktivno brinuo za njegovo prehranjivanje. Kako je reagirao na dolazak djeteta, to je već nešto drugo. Evo što kaže Domagoj na tu temu.

"Kada se rodio Mate ja sam bio potpuno šokiran. Odjed-

lasnost za operaciju i odricanje od odgovornosti ako se ne probudi iz narkoze. Tada sam, među ostalim, naučio da naši roditelji imaju veliko životno iskustvo i da ih trebam više slušati i pitati za savjet. Osim toga, shvatio sam i da trebam prepustiti svoje dijete Bogu. Od tada sam postao puno slobodniji u odnosu sa svojom djecom. Nisam više toliko zabrinut za njihovu

doista preokreće naopačke. Sve dobiva novi smisao i svrhu. Nema više "ja", ili "ja i suprug(a)", već sve poprima dimenziju služenja djeci. Kada ćemo ruci, kamo ići u šetnju, do ljudi s kojima se družimo. (Ja sam stekla puno prijatelja upravo preko moje kćeri). No, očevi u današnje vrijeme često rade daleko od svojih domova, rade prekovremeno, odlaze na školovanja. Kada oni stignu graditi taj odnos sa svojom djecom preko tjedna?

Tihomir odgovara: "Upravo zbog povelike količine vremena koja se dnevno potroši izvan obitelji (zbog posla ili drugih obveza), raste potreba za kvalitetom odnosa unutar obitelji u onom vremenu koje joj preostaje. Ja se redovito vraćam kući između 17.30 i 18 sati i ne mogu baš reći da sam svaki put najodmorniji i

najspremniji za intenzivnu komunikaciju. No, upravo svijest o tome koliko je važna uloga oba roditelja u svakodnevici tjera me da uvijek učinim barem nešto. Primjerice, ne smijem baš svaki put stariju kćer pitati kako je bilo u školi (pogotovo ako ju je mama već detaljno ispitala) jer joj to zna ići na živce, ali budući da sam ja zadužen za to da pospremim djecu u krevet (upravo zbog toga što me nema tijekom dana, mama se uključuje 'tek' u večernjoj molitvi) tada uvijek imam prilike pokazati djeci da sam tu, da me zanima što oni rade, i jednostavno, da ih volim. Tu vidim da i dnevna doza humora dobro dođe. Uvijek uživam gledajući ih kako se valjaju od smijeha dok ih tata zabavlja. A budući da je djecu ipak lakše zabaviti nego odrasle,

potičem sve koji to još uvijek ne prakticiraju. Za nas je večernja molitva razgovor s Bogom, ali i mjesto komunikacije i odgoja, pri čemu se pretrese dan, razmisli o dobrim djelima, kao i o propustima. Nakon toga imam osjećaj kao da sam cijeli dan proveo s njima, i tim mi je više žao ako ne uspijemo ovako organizirati završetak dana."

I na kraju, pitanje koje me jako zanima: Razmjenjuju li i očevi iskustva o odgoju djece kao što to rade mame?

Tihomir: "Čini mi se da tate puno manje razgovaraju o odgoju djece nego mame (valjda je to još uvijek sastavni dio nasljeđa iz povijesti), ali daleko od toga da tate međusobno ne utječu jedni na druge. Zapravo, ovdje dolazi do izražaja koliko je važno da se mlađe obitelji što više druže, čak ni ne toliko da bi razmjenjivale savjete o odgoju (što samo po sebi može biti prirodan sastojak komunikacije), nego da djeca vide kako njihovi roditelji nisu jedini 'luđaci' koji im brane nešto što ostali prijatelji iz škole/vrtića smiju i da ima i drugih roditelja (štovše, roditelja njihovih prijatelja, a to nešto i znači) s takvim i takvim pogledom na život. Tu se jača vjerodstojnost odgojnih principa.

Može se dogoditi da poneko ima i drugačiji pristup odgoju (naravno da svako dijete traži drugačiji pristup i da ima više dobrih putova), ali upravo u tom međusobnom uvažavanju te pristupanju drugoj djeci na način kako njihovi roditelji pristupaju bolje upoznajemo i svoje metode i svoje dijete. O poticaju i motivaciji da i ne govorim."

Od srca hvala ovim očevima na njihovom doprinisu. Neprocjenjivo je imati mogućnost zaviriti u svijet drugoga, čuti ga i razumjeti. Tada to postaje dar za oboje. Dragi tate, vi ste velik dar za nas.

Očevi u današnje vrijeme često rade daleko od svojih domova, rade prekovremeno ili odlaze na školovanja, pa se trebaju izboriti za vrijeme koje će provesti sa svojom djecom

SPORTMEET

Sudionici kongresa između i zlaganja zagrijavali su se gimnastikom

Šampioni ne blijede, čak ni desetljećima pošto su, kao bivši talijanski nogometni proslavljenog "Milana" i "azzurra", Gianni Rivera, objesili kopacke o klin. Neki novi klinci imaju ga priliku upoznati kao čovjeka koji je i u 68. godini sačuvao duh pravoga sportaša koji i dalje promiče sport kao kulturu življjenja i, ponašanja, prema sebi i ponažiše prema drugima. Uvjerili su se u to sudionici međunarodnoga kongresa o sportu, svjetske mreže Sportmeet (182 zemlje u svijetu), u Castel Gandolfu od 8. do 10. travnja. Kongres je održan pod

Sport pokreće ljude i ideje

Međunarodni kongres mreže Sportmeeta u Castel Gandolfu

Ottone Novosel

*Bivši talijanski nogometni
igrac Gianni Rivera*

geslom "Sport pokreće ljude i ideje", a glavni pokrovitelj bio je UNESCO, što svjedoči o važnosti toga skupa na kojem su sudjelovali stručnjaci i sportski djelatnici iz Hrvatske, među njima sveučilišni profesori iz Zagreba i Splita, te sportski djelatnici iz Križevaca i Knina.

Rivera je na samom početku kongresa sudionicima iz cijelog svijeta prenio svoje bogato iskustvo, još iz vremena kad je kao dječačić počeo igrati nogomet ispred župnoga dvora u rodnoj Alessandriji. "Da sam morao plaćati školu nogometa, kao što je to danas posvuda uobičajeno, vjerojatno nikada ne bih ni igrao jer su mi roditelji bili siromašni, a započeo sam profesionalnu karijeru kao šesnaestogodišnjak odmah u prvoj ligi, najprije u momčadi 'Alessandrije', a zatim u crveno-crnom dresu 'Milana'. Današnje mlade nogometare treba učiti da u igri postoje pravila, da novac nije sve. U životu treba uvažavati svakoga, biti korektan, a prije nego postanu nogometari trebaju postati građani", poručio je Rivera.

Sportaš-građanin i sport i grad

Upravo temi odnosa građanin-sportaš, odnosno sport i grad, posvećen je najveći dio kongresa, uz iskustva bivših sportaša koji su sportsku karijeru nastavili političkom, kao primjerice gradonačelnik Cremone, Oreste Perri, višestruki olimpijski i svjetski prvak u kanuu. "U sportu sam pobjeđivao kad sam prošao prvi kroz cilj, a nakon izbora za gradonačelnika tek sam trebao odrediti ciljeve što sam ih kanio postići u svom gradu. Veseli me da se čak trećina mojih sugrađana, oko 25.000 od njih 75.000, bavi veslanjem na rijeci Po, a to sve više postaje i turistička djelatnost. Kao gradonačelnik moram uvijek biti dostupan sugrađanima i brinuti o njihovim interesima i potrebama", kazao je prvi građanin Cremone, grada brojnih graditelja violina. Njegov bliski suradnik, liječnik talijanske veslačke reprezentacije u kanuu, Paolo Crepaz, ujedno novinar i docent sportske pedagogije, te predsjednik Sportmeeta, sociološki je i filozofski obradio temu sporta, kao fenomen ljudske civilizacije još od antičkih vremena. Upozorio je da se gotovo trećina stanovnika

Europe bavi nekim sportom, spomenuvši da je vrhunski i najtečateljski sport podvrgnut diktatu rezultata iz ekonomskog interesa zbog čega se pribjegava i različitim kemijskim, biološkim ili novčanim stimulansima.

Važna je igra, ali i informacije

Negativnu sliku o licu i naličju sporta prenose i masovna glasila, kaže Crepaz, zauzimajući se za sport kao igru, odgojnju dječju djelatnost i posrednika u izgradnji uzajamnih društvenih odnosa, jedinstva, kulture i univerzalnoga bratstva među ljudima. U tome važnu ulogu imaju svi akteri, od roditelja djece koja se bave sportom, do trenera, nastavnika, sportskih djelatnika, menadžera, novinara. Jako je važno odrediti pravi cilj na svom kompasu, onako kako to čine piloti zrakoplova, kako je to jednom prigodom savjetovala i Chiara Lubich upoznavši za jednog leta kabinu aviona. Da to ne bude samo gornička figura Spormeet je svim sudionicima kongresa darova male kompase da ga stalno nose sa sobom kao privjesak za ključ. Među brojnim iskustvima, pozitivnih primjera i prakse, najdobjavljeniji je projekt bivšeg talijanskog košarkaša Marka Calamaia, iz vremena Čosića i braće Petrović i Dalipagić. Kao profesor i trener već godinama podučava košarku djecu i mladež s mentalnim poteškoćama. Trening s lopatom počinje od klupe za rezervne igrače, kao najomraženijeg mjeseta svakog sportaša, već i zato što je nekima od igrača s poteškoćama lakše sjediti nego stajati. Oni koji su inače naviknuti gledati u pod nauče gledati uvis, prema košu, a svaki postignuti pogodak ogroman je uspjeh cijele ekipa koja se međusobno pomaže. Slušajući Marka i gledajući film treninga, utakmice i susreta djece Downovim sindromom s najboljim američkim košarkašima

mnogi su se sudionici kongresa rasplakali.

Poziv košarkašu i pedagošu

Na poziv Zdenka Horvata, Annalise Gasparini i vašeg novinara, Marco Calamai je rekao da će na jesen vjerojatno doći u Križevce predstaviti svoj košarkaški projekt. Križevci su na kongresu spomenuti kao jedan od tri grada, s Argentinom i Pismom u Italiji, koji su se uključili u projekt obrazovanja za sport. Dopredsjednica križevačke udruge kineziologa, Maja Zegnal, prenijela je predsjedniku Sportmeeta da su sportski djelatnici zainteresirani za nova znanja i iskustva. Među pojedinačnim iskustvima čula se i tvrdnja jednog trenera i igrača da su suci utakmica i protivnički igrači "dar", jer bez njih ne bi bilo ni prave igre. Osobno se uvjerio da više koristi igrači i momčad imaju ako se ponašaju s uvažavanjem prema jednima i drugima. Taj je primjer posebno razveselio Križevčanina Draženka Kovačića, poznatog međunarodnog nogometnog suca.

Osim okruglih stolova, razgovora i izlaganja kongres je ponudio i originalne radionice te zanimljive igre i zagrijavanje u dvo-

rani pred početak svakog bloka, bilo gestikulacijom ili prebacivanjem balona s jednog na drugi kraj dvorane. I to je bio jedan od primjera kako sport pokreće ljude, ali i ideje koje su nastale već u Rimu, a zacijelo će i u mjestima gdje žive i rade.

Kockice zajedničkoga mozaika

Kao podsjetnik da su svi sastavni dio zajedničkog mozaika (još jedna metafora utemeljiteljice Pokreta fokolara) sudionici kongresa ponijeli su sa sobom kartonske kockice s logom Sportmeeta s porukama filozofa, umjetnika, znanstvenika i sportaša. Svoju video poruku uputila je sudionicima i Maria Voce, predsjednica Pokreta fokolara: "Sport može pridonijeti promjenama u društvu, svakako ne sam, ali može odigrati važnu ulogu kako bi se društvo u kojem prevladava suparništvo, gramzivost, sebičnost, pretvorilo u društvo zdravih društvenih odnosa u kojima se vrednuje dobro i pozitivno i to najprije kod drugih, a onda kod sebe samih. Dakako, i u sportu ima proturječnosti, ali one ne smiju biti kočnica, nego poticaj da se prevladaju". ■

Na kongresu su sudjelovali stručnjaci i sportski djelatnici iz Hrvatske, među njima sveučilišni profesori iz Zagreba i Splita, te sportski djelatnici iz Križevaca i Knina.

SUSRETI

Nekoliko prizora sa susreta svećenika u Križevcima. Kanilo se produžiti svećeničku godinu i pridonijeti svemu onomu što se čini za dolazak pape Benedikta XVI. u Hrvatsku

Pokušalo se u malom, zbito, učiniti nešto veliko: prenijeti ono što se baštino od *Svećeničke godine*, dozvati u pamet ono što se u međuvremenu živjelo i iskusilo, i sada, evo, sve to donijeti i međusobno podijeliti, dana 30. ožujka 2011. godine - nigdje drugdje, nego u gradiću Faro, smještenom u gradu Križevcima, podno Kalnika.

Kakva li se to družina tu okupila! Nevelika, ali krcata! Oni dolje iz Makedonije došli kombijem! Došlo svećenika iz Bugarske, iz Srbije, ponešto i iz Hrvatske, a pristiže, eno, i jedan iz Slovenije: da to nije Jože, čovjek bi pomislio da je salutao! Sve u svemu pedesetak osoba. Boga slave ne samo na rimskom, nego i na bizantskom obredu! Svi odreda poznaju, manje ili više, duže ili kraće vrijeme, duhovnost Djela Marijina, a neki su baš fokolarini - u pravom smislu riječi. No sve je te raznolike svećeničke profile privukla - a i što bi drugo - ona temeljna silnica Djela: biti jedno i zajedništvo u Isusu Kristu.

Stanovnici gradića Faro prostrali su pred svećenike sve ono što je bilo potrebno: od soba i dvorana, preko kuhinje do crkve - samo izvolite, poslužite se!

Susretom se kanilo produžiti svećeničku godinu i pridonijeti svemu onomu što se čini za dolazak pape Benedikta XVI. u Hrvatsku. Program se odvijao u tri dijela, baš kao ono u Rimu, u dvorani Pavla VI: 1. Božji ljudi - Kristove ikone; 2. Braća među braćom - svećenici i laici, i 3. Proroci novoga svijeta. Stanke između raznih točaka ispunili su razgovori, svjedočenja, našla se tu i tamo pokaja umjetnička izvedba, pjesma Poput pelikana, pa zasebno koreografija iste pjesme, da, da! Sve, međutim, što se u programu nizalo, živo su povezivali i predstavljali svećenici Boris i Senko.

Svećenici danas

Susretom u gradiću Faro u Križevcima svećenici su se prisjetili bogate baštine nedavno završene Svećeničke godine

Ukratko: nakon što se pozdravilo i predstavilo sudionike, bila su iznesena iskustva iz Rima prigodom završetka *Svećeničke godine*. Usljedilo je izlaganje o *Crkvi zajedništvu*, što ga je izradio Tonino Gandolfo, a iznjo Antun Čečatka, a potom se živo svjedočilo i darivala se osobna iskustva: Laszlo Posa, Boris, Senko, Jože, fra Vjekoslav, Josef Pal, fokolarina Alenka iz Zagreba. Svjedočilo se o tome kako se evangelizira, o tome kako teče i što je bitno za pastoralno djelovanje na župama, kako je potrebno voditi dijalog da bi i laici suodgovorno djelovali, i zajednički se brinuli za duhovna

zvana. Kad bi se prelazilo na drugu točku umetnula bi se koja critica ili misao pape Benedikta XVI., Silvana Cole, p. Josepha Kentenicha i Chiare Lubich o svećeništvu i svećenicima.

Zasigurno, ono što su pri kraju susreta svećenici iznosili nižuci svoje dojmova i svjedočeći, osobiti je plod što se očito, valjda, jedino i može dati, ali i primiti, ako se ljudi međusobno uvažavaju i prihvataju. Naime, čini se i može se primijetiti da se tijekom susreta nešto događa, da se nešto pomiče, kreće, da nešto dozrijeva, da se nešto taloži, pa se evo sada, na kraju, začinjeno osobnim iskustvom,

**Antun
Čečatka**

velikodušno podastire i priopćuje. To susretu daje osobitu težinu i okus, i ostavlja osobit dojam. Već sama činjenica da netko pripovijeda osobno iskustvo privlači, a osobito zadivljuje ona čudesna sloboda kojom se oslikavaju životne postaje što se po-katkad protežu s onu stranu dobra i zla. Kako već osobni iskaz teče, sve ga se pozornije prati, tisina je sve jača, jedinstvo i poj-

tovjećivanje postaje razvidno - da ti dah zastane (Vinko, i drugi subrat)! Bit će, valjda, da jedinstvo stvara i otvara taj dragocjeni prostor slobode. Jer, tako se nešto ne može naručiti, nametnuti, iskamčiti. Jednostavno tu ispred očiju mirno teče jedan uzburkani život, čovjek se nadahnj nadvija, u njem se ogleda, pa i prepoznaje se. Nešto je tu ne-patvorena, osjeća se, duboko se poštuje, bratski uvažava. Tu se nešto događa što sliči onom bratskom i crkvenom jedinstvu i zajedništvu u kome sve postaje zajedničko, ništa nije tuđe, pa ni okomica na kojoj se lomi svjetlost, ni dno korita po kome se klizi. Kakve li hrabrosti, kakva li ohrabrenja!

Hrabi i raduje i sve drugo o čemu se svjedočilo. Tako ono o pravim čudesima kad Metković bijaše pod vodom - kad čudesna krenuše iz župe u čizmama i u čamcima (Senko)! Ili kad ono župnik vrlo pažljivo sluša supružnike pred rastavom - kovčevi su već spremni; ništa on njima ne tumaći, nego jednostavno govori kako on s Isusom živi trenutke vlastite napuštenosti - i kovčevi se vraćaju (Laslo)! Ili slučaj kad se

rektor nađe pred bogoslovima u riflama - i ne trudi se da bude drukčije, a ni oni iz toga ne prave problem (Boris)!

Na koncu, silan dojam i na ovom susretu ostaviše osobe koje vječito tamo nešto rade, a ne vidi ih se. Tobože, one ne rade neke važne stvari, nego nešto malo kuhaju, pa malo poslužuju, malo spremaju il peru, da, da! Moglo bi se kazati: one/i su nasmiješeno svjedočenje, toli odgojno!

Još jedna misao! Svi govore, i u Rimu je rečeno, da se

Svećenička godina nastavlja. Možda bi se ovo iz Križevaca moglo presaditi i drugdje. Možda bi se nešto slična moglo dogoditi i drugdje, na primjer, ovdje negdje na istočnom rubu, ili tamo negdje na sinjemu moru. Susreti bi mogli biti za sve svećenike koji to žele, bez obzira na to tko ih priprema. To bi i kod nas mogle poduprijeti visoke administracije u biskupijama i redovničkim unijama. Susret u Rimu pripremili su fokolarini, šenštatski pokret i obnova u Duhu: čudo Božje! Zasigurno, i kod nas bi se mogli povezati razni pokreti i duhovnosti, ako ne svi, a onda barem neki, u jednom velebnom duhovno-umjetničkom pothvatu za svećenike, za duhovna zvanja - svijetle li perspektive, zar ne?!

SUSRETI

"Sophia" u Zagrebu

Sveučilišni institut Sophia iz Loppiana predstavljen na Učiteljskom fakultetu

**Đina
Perkov**

*Studenti
sveučilišnog
instituta Sophia
i profesori
Giuseppe Milan
i Bennie
Callebaut na
Učiteljskom
fakultetu u
Zagrebu*

Polaznici izbornog kolegija Pedagogije zajedništva i Agazzi metode na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, kao i drugi studenti, profesori i svi zainteresirani, 26. ožujka mogli su upoznati rad sveučilišta Sophia kroz izlaganja dvojice profesora i troje studenata koji su za ovu priliku došli iz Italije. U ime dekana Učiteljskog fakulteta prof. dr. Vladimira Šimovića, uvodni pozdrav okupljenima uputio je prodekan za nastavu i studente prof. dr. Ante Bežen. Kratko je predstavljena ova originalna akademska radio-nica za formaciju, studij i istraživanje, pročitana poruka dekana prof. dr. Piera Code, nakon čega je sociolog prof. dr. Bennie Callebaut započeo s predavanjem o društvu koje se sve više specijalizira. Sociolozi i povjesni-

čari smatraju da je ljudsko društvo tijekom posljednja dva stoljeća doživjelo veće promjene nego u trideset stoljeća ranije.

Danas više od 50% svjetskoga pučanstva živi u gradovima, dok je 1800. godine samo 2,5% stanovništva živjelo u naseljima većim od 10.000 stanovnika. Prof. Callebaut se osvrnuo na funkcionalnu diferencijaciju od srednjega vijeka nadalje: odmicanje politike i gospodarstva od tutorstva vjere, diferencijaciju u izobrazbi, osobito u znanosti, sve do odvajanja obitelji. Poteškoće su prilično logične: samostalnost različitih podsustava je samo donekle istinita, svi su potrebni jedni drugima. U tom kontekstu podsjetio je na temeljno pitanje koje uz to vežemo, tj. gušimo li evolucijom i prevlašću racionalizma pitanja o bitku i o smislu

života, u korist onih kako raditi što bolje, brže i više?

Pojasnio je kako na Sophiji ta pitanja nastoje postavljati sami sebi te istraživati mogućnosti i pronalaziti jasne odgovore, sposobne uključiti sva područja.

"Interkultura - izazov za odgoj" bilo je predavanje koje je održao prof. dr. Giuseppe Milan s Fakulteta odgojnih znanosti Sveučilišta u Padovi. Ustvrdio je kako vjeruje da interkulturalan odgoj nije nešto prostorno ograničeno što se primjenjuje samo kod uključivanja stranih državljanima u našu sredinu. On mora zanimati svakoga, neovisno o prisutnosti migracije, i svatko bi trebao biti promicatelj odgoja, osobito samoodgoja i to s težnjom širenja interkulturalnosti. Zadaća interkulturalnog odgoja upravo je na putu približavanja, polazeći od udaljenosti (antropološke, egzistencijalne, kulturno-oloske...) koja u drugome prepoznaje neprijatelja, do uzajamne prisnosti, do "bratstva", do "gostoprivrstva" koje znači "suživot u različitosti", koje otvara vrata doma drugoga, doživljajnoga kao brata. Prof. Milan istaknuo je na tom putu važnost umijeća prihvaćanja, koje predviđa i "znanje polaska ususret", razumijevanje potreba drugoga, njegova poziva, njegov mogući poziv u pomoć.

Iskustva Jelene Mališa iz Pazine, Marisu Dominguez iz Španjolske i Jose Luisa Bomfima iz Brazilila, studenata na Sophiji, pobudila su živo zanimanje načočnih, osobito studenata, koji su ih na kraju okružili zanimajući se za pojedinosti oko upisa na sveučilište Sophia.

"Ovi pogledi su nešto novo, što u Hrvatskoj treba tek afirmirati. Oni otvaraju novu viziju prema zadacima odgoja, pedagogije i suštinskoga studija", rekao nam je među ostalim prof. dr. Bežen.

ZDRAVLJE

Zdravo mršavljenje je postupno gubljenje prekomjerne tjelesne težine promjenom stila života uz pomoć suvremene medicine. Prelost (debljina) je prekomjerno nakupljanje masnog tkiva u tijelu s posljedičnim štetnim učinkom na ljudsko zdravlje (čimbenik je rizika za šećernu bolest, bolesti srca, moždani udar, visoki tlak, bolesti žučnjaka i neke karcinome). Smatra se da je kombinacija povećanog energetskog unosa i smanjene tjelesne aktivnosti odgovorna za globalnu epidemiju debljine. Najčešća metoda za određivanje stupnja debljine je izračunavanje indeksa tjelesne mase (ITM), a o to je omjer tjelesne

dodatnog hodanja), takva promjena, gledano dugoročno, donosi uspjeh. Ključ za uspjeh su postupne promjene koje postaju trajnim navikama, a ne drastične i kratkoročne mjere.

Prije početka reduksijske dijete prema načelima pravilne prehrane kako je važno jasno definirati cilj i motiv te spoznati loše navike uslijed kojih je došlo do nakupljanja kilograma. Motivi za smanjenje tjelesne mase trebali bi biti poboljšanje cjelokupnog zdravlja, povećano samopouzdanje, ali i bolji izgled. Realan cilj je gubitak od 0,5-1 kg na tjedan i smatra se sigurnim za zdravlje.

Tijekom reduksijske dijete konzumira se hrana u manje

dom. Treba minimalno unijeti 1,5 l tekućine te izbaciti zaslđena gazirana pića koja sadrže visok udio dodanih šećera.

Savjeti: jedite samo za stolom, uz ugašen televizor, ne držite na stolu posude s hranom, u domu držite što više zdravih namirnica, unaprijed planirajte obroke,

Zdravo mršavljenje

mase u kilogramima i kvadrata tjelesne visine u metrima i treba ga održavati u rasponu između 21 i 23. Npr. osoba tjelesne mase 77 kg i visine 1,74 m ima ITM 25,4 što je prekomjerna tjelesna masa. Osim udjela masnog tkiva jako je važno kako je masno tkivo raspoređeno, pa se i opseg struka veći od 102 cm za muškarce i 88 cm za žene smatra čimbenikom rizika za bolesti srca, moždani udar, određene vrste karcinoma.

Smanjenje tjelesne mase od samo 5-10 % smanjuje rizik obolijevanja od niza bolesti vezanih s debljinom. Debljina je posljedica neravnoteže unosa i potrošnje energije. Ako tu ravnotežu promijenimo tako da smanjimo unos ili povećamo potrošnju za samo 100 kcal (npr. nekoliko zalogaja manje pri svakom obroku ili 15 min.

masnim varijantama iz svih skupina namirnica. Masnoće sadrže dvostruku količinu energije s obzirom na proteine i ugljikohidrate, pa je uputno smanjiti njihovu konzumaciju. Hranu treba pripremati kuhanjem, kuhanjem na pari, pečenjem na roštilju. Valja unositi jednostruko i višestruko nezasićene masnoće u uljima. Potrebno je povisiti unos voća i povrća tako da se na dan konzumira barem tri komada voća i dva obroka povrća. Ukupan unos ugljikohidrata treba se kretati oko 55% - tu se ubrajaju žitarice i proizvodi od cjelovitog zrna žita, mahunarke, voće i povrće. Kao izvor proteina treba birati nemasno meso, meso peradi, ribu, soju.

Za unos tekućine preporuča se obična ili mineralna voda, čaj bez dodatka šećera ili svježe iscjedeni sokovi razrijeđeni vo-

žvačite polagano, hranu servirajte na manjim tanjurima, kad osjetite glad, grickajte svježe voće i povrće.

Usporedno s porastom učestalosti prelosti raste broj popularnih dijeta koje mogu biti opasne po zdravlje. Primjerice, Atkinsonova dijeta može uzrokovati oštećenje bubrega i jetre, osteoporozu, a danas vrlo popularna UN dijeta koja promovira nagli gubitak kilograma, šok je za organizam i može biti napad na zdravlje. Šarlatanske dijete ne razvijaju životne navike koje su ključne za smanjenje i zadržavanje poželjne tjelesne mase. Mršavljenje zahtijeva trud i disciplinu, a isto je potrebno i da bi se dosegnuta tjelesna masa zadržala dugoročno. Uspješnim se smatra namjerni gubitak barem 10% inicijalne tjelesne mase i njezino održavanje barem godinu dana, čime se vjerojatnost dugoročnijeg uspjeha bitno povećava.

**Mirjana
Grga, dr
med**

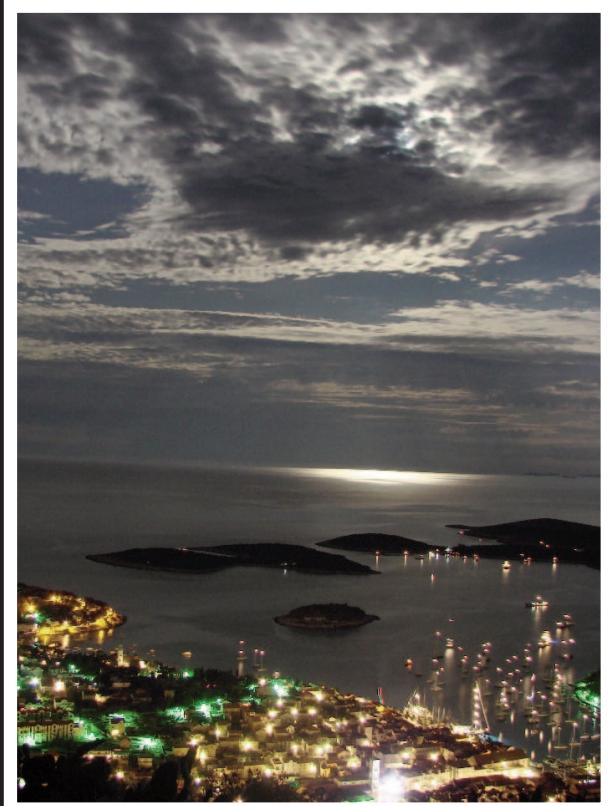

SLIKOM I RIJEČJU

Teče i teče, teče
jedan slap;
Što u njem znači
moja mala kap?

Dubokih tajna puno sve se čini
Na ovoj tako bijeloj mjesecini

Pozdrav s Hvara

Vedri se nebo. Sunce se rađa.
Plovi iz luke jedna lađa...

slike
**Jakša
Kuzmičić**
izričaji
**Dobriša
Cesarić**

